

POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Komunikačné aspekty hudobného priemyslu

Autor: JUDr. PhDr. Martin Solík, Ph.D.

Oponent: doc. Mgr. Ondřej Roubal, Ph.D.

Kritériá hodnotenia habilitačnej práce

- 1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce**
- 2. Posúdenie úrovne spracovania práce**
- 3. Prínos a úroveň výsledkov práce**
- 4. Posúdenie formálnej stránky práce (jazyk, štýl, štruktúra)**
- 5. Explicitne vyjadrený návrh na udelenie (resp. neudelenie) vedecko-pedagogického titulu docent**

1. Náročnosť zpracování řešené problematiky

Martin Solík předkládá k obhajobě habilitační práci na téma komunikačních aspektů hudebního průmyslu. Hudební průmysl představuje komplexní odvětví, definované ekonomickými, legislativně - autorskými, sociálními, mediálními, kulturními, psychologickými, technologickými či umělecko-kreativními parametry. Autor habilitační práce zaměřuje hlavní badatelskou pozornost na mediálně-komunikační a marketingový potenciál hudebního průmyslu a to při současné analytické reflexi zejména kontextů uměleckého, kreativního, technologického a sociálně kulturního. V textu jsou implicitně cítit i určité filozofické přístupy a filozofující myšlenkové koncepty. Habilitační práce má tudíž nepochybně interdisciplinární záběr, vyznačuje se meziooborovou perspektivou, propojováním různých diskurzů, narativů a hledisek hudebního průmyslu. Interdisciplinární přístup je vždy náročný, ale při řešení podobně komplexních výzkumných úkolů nezbytný. Vyžaduje kvalifikovaný přehled o možnostech řešení výzkumného problému optikou různých badatelských perspektiv a schopnost jejich logického propojování v souvislém vědeckém sdělení.

Není pochyb, že právě komunikační perspektiva, respektive soubor komunikačních atributů hudebního průmyslu patří k jeho nejprogresivněji se rozvíjejícím dimenzím, determinovaným překotným technologickým vývojem, transformací mediálního světa produkce a distribuce audio-vizuálních obsahů a penetrací digitalizovaných forem života do sfér každodennosti. Seriózní zkoumání komunikačních aspektů hudebního průmyslu, a to je třeba zdůraznit, vyžaduje přístup kombinující poznatky mediálních studií, kulturní sociologie, kvalifikovaný přehled o technologických inovacích, ekonomických souvislostech globálních a lokálních trhů a zejména dynamicky proměnlivých komunikačních strategiích.

Autor habilitační práce zde prokazuje schopnost syntetizovat různé teoretické poznatky, vytváří logicky propojenou myšlenkovou strukturu a exponuje hudební průmysl jako fenomén reagující na globalizační výzvy i lokalizační (resp. regionální) trendy. Martin Solík upozorňuje na současné tendence univerzalizace a unifikace hudební produkce na straně jedné a hledání partikulárních, lokálních a regionálních žánrových motivů sycených autenticitou, nostalgií, touhou po výjimečnosti a originalitě na straně druhé.

Souhlasím s obecnějším východiskem hybridizace, představujícího “modus vivendi” v dialektickém konfliktu působení univerzálních a partikulárních sil v globalizované společnosti, volně aplikovatelným na hudební průmysl. Glokalizace odpovídá étosu pozdně moderní epochy společnosti, idejím eklekticismu, hybridizace, a nekonečné relativity, přibližuje se koncepci Baumanově tekuté modernitě, možná Lipovetského teorii hypermodernity, v níž se sice prosazují unifikující tendence a motivy univerzalizace kultur, ovšem při zachování tradic, lokálních specifik a kontinua regionálních identit. To je v hudebním průmyslu a transformaci interaktivních komunikačních strategiích, využívajících multimediálních komunikačních platforem, zásadní sociologický poznatek.

Komunikační aspekty hudebního průmyslu lze empiricky sledovat a empiricky evidovat různým metodologickým přístupem. Martin Solík se rozhodl pro kvalitativní metodu, založenou na technice hloubkových rozhovorů a diskurzivní analýze. Kvalitativní metoda výzkumu je náročná zejména z hlediska důsledného dodržování induktivního přístupu zkoumání, citlivosti výzkumníka, intuici, jehož úspěch často závisí na dostatku trpělivosti, schopnosti porozumění a zkušenostech s interpretací dat. Tvorba vzorku je zpravidla vždy problematičtější, stejně jako práce v terénu a sběr dat. Realizace celkem 4 expertních rozhovorů je zvládnutelná a celkově úspěšná jak při práci v terénu, tak i v rámci analytické práce a interpretace dat. Limity výzkumné práce jasně identifikují hranice výzkumných poznatků a jejich omezený dosah, což je výrazem odpovědné, seriózní a dostatečně kritické výzkumné práce autora.

2. Posouzení úrovně zpracování práce

Architektura textu je výborná, kapitoly jsou vzájemně provázané, logicky navazují a utvářejí kompaktní celek. Teoretická část je zaměřena postupně na přehled základních atributů hudebního průmyslu, jeho vymezení, podstatu, funkce a stručný historický exkurz. Zde bych si dovedl představit detailnější rozbor aktuálního stavu poznání řešené problematiky a třeba i snahu o vyslovení prognózy v podobě třeba jen obecnější hypotézy dalšího vývoje v hudebním průmyslu. Tato prognóza je ovšem do jisté míry identifikovatelná v závěrech habilitační práce. Martin Solík diskutuje hudební průmysl jako součást globalizačního procesu, vysvětluje jeho komunikačně-mediální a technologické kontexty, upozorňuje na umělecké hodnoty, identitu a autenticitu hudby jako její naprosto fundamentální atributy. Osobně oceňuji pasáže k tématu autenticity, jejíž hodnota skutečně nebývale roste, a to i v důsledku nepřehledného a mediálními obsahy přesyceného světa. Podle mého názoru poroste v hudebním průmyslu poptávka po autenticitě i nadále a stane se jednou z nejstabilnějších obchodních komodit s trvalým potenciálem obchodního růstu. Mimochodem, autenticita dnes vyhrává politické volby a rozhoduje o křeslech prezidentů i těch nejmocnějších zemí světa.

Empirická část je velmi přesvědčivá, cíle přesně formulované, metoda dostatečně popsána. Kvalifikovaná je práce s daty, jejich interpretace a souběžné propojování empirických poznatků s teorií. Diskuze se vyznačuje ochotou autora polemizovat, ochotou připustit limity výzkumných poznatků, i když v textu práce rovnou 2x a v různém explikačním provedení (nejprve na straně

81, po druhé na straně 120). To ovšem v žádném případě nenarušuje text, ba naopak přispívá k přesvědčení, že autor přistupuje k vlastním poznatkům s pokorou a sympatickou skromností.

3. Přínos a úroveň výsledků práce

Habilitační práce graduje kapitolou čtvrtou a pátou, tedy prezentací výzkumných poznatků a jejich diskuzí. Výzkumný postup je transparentní, jednotlivé kroky přípravy i realizace empirické práce jsou zachyceny a popsány. Autor aplikuje kvalitativní metodu s využitím techniky hloubkových rozhovorů a diskurzivní analýzy. Výběr respondentů je motivován kritérii profesní specializace a profesních zkušeností z různých segmentů hudebního průmyslu s cílem zasáhnout co nejširší spektrum manažerských, uměleckých a marketingových aktivit hudebního průmyslu. To je jistě na první pohled racionální záměr, i když snaha dosahovat jakési kvazi- reprezentativity v rámci pokrytí různých segmentů hudebního odvětví není v případě podobně redukováných výzkumných vzorků zcela nutná. Výzkumný vzorek je subtilní, realizovány byly celkem 4 řízené hloubkové expertní rozhovory (z toho 1 online, ostatní face to face). Smyslem zde pochopitelně není při aplikaci kvalitativní metody dosahovat reprezentativity, ale hlubšího a detailnějšího porozumění podstatě fungování různých aspektů hudebního průmyslu. Autor se celkem logicky rozhodl o výběr expertů s mnohaletou dlouhodobou profesní zkušeností. Možná by nebylo od věci, rozhovory vést i s těmi, kteří teprve začínají, podílejí se na různých startupech, přicházejí do hudebního byznysu s novými vizemi a možná i bez předsudků. Zde by mě zajímal názor autora habilitační práce, který lze během diskuze rozvinout.

Reflexe limitů použité metody zde nechybí, snad bych doporučil doplnit v tomto kontextu badatelskou sebereflexi jako problém subjektivity výzkumníka, včetně osobních předsudků, etických aspektů a možného psychologického vlivu moderátora rozhovorů, determinovaného právě subjektivitou badatelovy osobnosti.

Výzkumné rozhovory skutečně zpřístupnily cenné informace, postřehy a myšlenky, které autor habilitační práce kriticky zhodnotil a využil k další argumentaci. Dochází k empiricky podloženým závěrům, referujících k okolnostem transformace komunikačních strategií v hudebním průmyslu a definuje její jednotlivé dimenze. Zde je vidět jednoznačný praktický přínos v identifikaci efektivit komunikačních strategií, využitelných odborníky z oblasti hudebního management, produkce a marketingu.

Vlastní výzkumný přínos je zřetelný i v části diskuze. Autor se rozhodl v rámci této části prezentovat i další výzkumné poznatky (kap. 5.3), jejichž expozici bych si dovedl představit i v kapitole předchozí, neboť o povaze některých výstupů, zejména v podobě promyšlených návrhů pro zlepšení komunikačních strategií, bych s dovolením další diskuze nevedl, ale prostě je jen konstatoval.

Osobně považuji za nejpodstatnější postřehy a poznatky ty, které se dotýkají následujících problémů. Právě o těchto tématech lze vést další diskuzi.

- a) Vliv technologií, algoritmů a umělé inteligence oblasti distribuce hudby. Personalizovaná reklama, mikrocílená komunikační strategie jsou účinné marketingové přístupy a komfortní servis zákazníkům, k nimž směřují preferované hudební produkty. To ovšem vede do určité formy uzavírání horizontů dalších jiných potenciálních voleb, eliminuje možnosti poznávat a ochutnávat něco jiného, nového a nepoznaného. Jde o problém současně filozofický, problém svobody volby a přístupu do prostoru svobodných voleb,

bez předchozího omezování a prefabrikovaných nabídek, algoritmy definovaných jako těch preferovaných.

- b) Touha po autenticitě. Unifikující globálně působící hudební průmysl, výrazně ovlivněný technologizací tvorby, produkcí hudby umělou inteligencí, probouzí nebývalou touhu po autenticitě, uvěřitelnosti, opravdovosti a lidskosti. Jak toho využít a jak kombinovat “technologizaci” a “humanizaci” hudby?
- c) Oligopolizace digitálních platforem hudebního průmyslu. Řekl bych, že zde platí pravidlo “vítěz bere vše”. Jde o několik globálních společností, ovládajících hudební trh. To může vést k novým formám nerovností jak na úrovni možností distribuce hudby, tak i nerovností v přístupu k hudbě. Je otázkou, jak podobné oligopolizaci čelit a umožnit hudební tvorbu i těm autorům a producentům, pohybujících se mimo “oligarchii” a velké hráče hudebního průmyslu.
- d) Adaptace hudby na technologie. Souhlasím, že hudební tvorba a distribuce se rychle a plynule adaptuje na moderní digitální technologie. Mohou se ovšem i naopak technologie přizpůsobovat hudbě? Nejde snad o interaktivní vztah?

4. Posouzení formální stránky práce (jazyk, styl, struktura)

Habilitační práce je z hlediska formální úpravy a zvládnutí formálních kritérií jazyka, stylistiky a struktury na výborné úrovni. Jazyk je kultivovaný, struktura práce přehledná, argumentace logická a podložená.

Práce je napsána odborným a precizním jazykem. Autor se vyhýbá nadměrné akademické složitosti a zároveň si zachovává vysokou úroveň odborného vyjadřování. Struktura práce je přehledná, odpovídá logice vědeckého textu a usnadňuje orientaci v tématu. Citace a odkazy na relevantní literaturu jsou řádně uvedeny, což svědčí o pečlivém přístupu k vědecké etice.

Celkové hodnocení

Habilitační práce JUDr. PhDr. Martina Solíka, PhD., splňuje odborná kritéria, vyžadovaná u tohoto typu vědecké práce. Autor prokázal schopnost samostatné vědecké práce, kritického myšlení a aplikace teoretických poznatků na aktuální vývoj v oboru. Práce je významným příspěvkem k porozumění hudebního průmyslu v digitální éře.

Doporučuji, aby JUDr. PhDr. Martinu Solíkovi, Ph.D. byl po úspěšné obhajobě habilitační práce udělen vědecko-pedagogický titul docent v oboru masmediální studia.